

שהרה בלאו יוד'פלסטיקה מחזה לאישה ואף

תמונה 1

(אור עולה במרפאה. במיטת הטיפולים שוכבת יוכי, בחורה צעירה ונאה למראה, למרות אפה הארוך באופן בלתי סביר. מעליה גוחן רופא וממשש את אפה במומחיות) הרופא: (תוך שהוא מקיש קלות על שורש האף) אז כמו שסיכמנו, זה לא יהיה מאוד פולשני, אנחנו קצת ניישר את הגבנון הזה כאן, ואולי גם...

יוכי: (במחאה) אבל דוקטור! רגע! אנחנו סיכמנו שאתה מוריד את כל הגבנון, מיישר אותו לגמרי, בעצמך אמרת!

הרופא: תראי, זה לא כל כך פשוט, אנחנו צריכים לוודא שזה לא יהיה טראומטי מדי לאף ו... יוכי: למי אכפת מהאף? מה עם הטראומה שלי? להסתובב כל השנים עם הדבר הזה...

רופא: אבל הדבר הזה משתלב לא רע בפנים שלך, בפנים העגולות שלך (ממהר לתקן את עצמו), כלומר העגולות באופן מאוד נאה ומאוד הולם... הוא חלק מהן, (ממשש את קצה האף) חלק די נכבד... (נעצר) סליחה, לא יודע מה קורה איתי היום, בכל אופן, אם נוריד ממנו יותר מדי זה יהיה חסר...

יוכי: מה פתאום חסר? תראה מה יש לי פה. ואתה הבטחת! הבטחת שתעשה לי אף יפה וסולד כמו שראיתי בטלוויזיה אצל... איייי!

(היא מתיישבת בקפיצה)

רופא: מה קרה?

יוכי: למה צבטת אותי?

רופא: מה פתאום? רק נגעתי בעדינות, אף פעם לא התלוננו לי...

יוכי: אתה צבטת ומשכת, זה כאב!

(היא קמה במהירות מהמיטה, הרופא נרתע, היא חולפת על פניו, ניגשת למראה שעל הקיר, בוחנת את עצמה)

יוכי: לפעמים אני חושבת ש...

הרופא: מה?

יוכי: שום דבר... (היא מרימה את קצה האף למעלה ובוחנת את התוצאה)

יוכי: הנה, אתה רואה? ככה אני רוצה, תכרות ותיישר את כל הגבנון הזה כאן, ותעשה לי אף קטן ויפה וסולד כמו...

קול נשמע בחלל החדר: חזירררה!

(יוכי קופאת. הרופא קופץ בבהלה)

רופא: מה זה היה?

יוכי: (בהתחמקות) זה שום דבר, יש לי גם קצת... אה... בעיות נשימה, ולפעמים חומק איזה חרחור שנשמע...

רופא: חרחור? זה חדש. רגע, יש לך בעיות גם במחיצה? את נוחרת בלילה? (הוא ניגש אליה)

ומושיט יד לבחון את אפה)

קול בחלל החדר: אל תשלח ירך!

(הרופא נרתע לאחור)

רופא: מה קורה פה?

יוכי: (במהירות) זה, זה שטויות, זה כלום, זה רק הבעיות עם המחיצה, זה החרחור הזה ש... נראה אותך מסתובב עם אף כזה, לפעמים יוצאים לי קולות כאלה ש... (ביאוש) אתה לא מבין שאני חייבת להיפטר ממנו?

הקול בחלל החדר: לא כל כך מהר, יפתי!

רופא: (נסוג לאחור, מבוהל מעט) תראי, בכל מקרה עמדתי להציע, אבל עכשיו אני בהחלט משוכנע שכדאי שתבלי את הלילה כאן בקליניקה ומחר נראה איך תרגישי ונחליט אם לנתח.

יוכי: איך אני ארגיש? איך ארגיש? תאמין לי, דוקטור, שאני ארגיש נהדר, אני אוכל סוף-סוף לנשום קצת ולהיות אחת עם אף קטן ויפה ולא עם הגונזו הזה שבגללו אני נראית כל כך...

רופא: כל כך מה?

יוכי: נו באמת, איתי אתה לא צריך להיות פוליטיקלי קורקט.

רופא: אני נראה לך פוליטיקלי קורקט? עם כל מה שעובר לי פה במרפאה? אתמול היתה פה שמנה אחת, עם אף פי אלף יותר גרוע מהגונזו המכוער הזה שלך ש... סליחה!

יוכי: (בעייפות) כן, כן, אתה מתנצל.

רופא: מאוד! ממש! הכי! אני לא יודע מה קרה לי היום, כי באמת האף שלך, הוא לא כזה גרוע הוא רק קצת...

יוכי: נו, תגיד –

רופא: (בהיסוס) להגיד מה?

יוכי: פתאום הוא נהיה לי מנומס. תגיד לי, זה לא האף הכי יהודי שראית בחיים שלך?

רופא: יהודי?

יוכי: יהודי וחצי, נראה כאילו שגבלס בעצמו עיצב אותו.

רופא: עכשיו את מגזימה.

יוכי: הלוואי שהייתי מגזימה.

רופא: טוב, בכל אופן אז את נשארת פה הלילה, להירגע ולחשוב קצת, ואם מחר בבוקר עדיין תרצי – נעשה את הניתוח, אוקיי? אני אישית אעשה אותך יותר יפה מהבת האמצעית שלי,

שלמרות שהיא די שמנמנה, ועם אף קצת מוזר, בחורים לא מפסיקים לרוץ אחריה, אז מה את אומרת?

(יוכי מביטה במראה, מרימה את קצה אפה כלפי מעלה ובוחנת את בבואתה. חושך)

תמונה 2

(לילה במרפאה. יוכי שוכבת במיטת הטיפולים, שעליה הונחו כריות וכסתות המשוות לה מראה חמים יותר. מבטה נעוץ בתקרה. בחלל החדר מתחיל להדמזם ניגון יהודי ישן, באותו

קול שנשמע קודם לכן בחלל החדר. המלים מושרות בניגון יידישאי מוכר)

יוכי: די כבר! אני כבר לא יכולה לשמוע את השיר הזה!

הקול: (נשמע בחלל) אפילו הרופא שלך חושב שאנחנו מתאימים.

יוכי: הרופא הזה אידיוט גמור, ומחר אתה עף מפה.
קול: (בהשתוממות מעושה) רופא אידיוט? מה אמא שלך היתה אומרת על זה?
יוכי: אני במקומך הייתי מנצלת את הרגעים האחרונים להתעסק בעניינים שלך, אולי להתפלל קצת שלא יכאב לך יותר מדי...
הקול: מה שיכאב לי יכאב לך, הנה.
(יוכי מנתרת ואוחזת באפה)
איייי! תפסיק עם זה!

הקול: (בקנטור) תאמיני לי, מותק – לי זה כואב יותר.
יוכי: (מתרוממת מעט ומצביעה לעבר פינת החדר) רואה את הפח הזה? מחר אתה הולך להיזרק לשם, מדמם, חתוך לחתיכות קטנות, ונראה בדיוק כמו שארית העורלה מהברית של אהרון, שדודה סימי רצתה שאני אבלע בתור סגולה, ככה אתה תיראה, מביין? סוף-סוף! כמה אני מחכה לזה, אלוהים! שנים חיכיתי לזה!
הקול: (בהתגרות) כן? ומה יישאר ממך אז? את יודעת איך תיראי בלעדי? כמו מיס פיגי, כמו חזרזירה. הפרצוף שלך שמך מדי בשביל אפון קטן, את צריכה אותי! אותי!
יוכי: הדבר האחרון שאני צריכה זה אותך, אלוהים, שנים אתה ממרר לי את החיים, שנים שאני לא מצטלמת בפרופיל כדי...
הקול: כדי שלא יראו את הפרצוף האמיתי שלך?

יוכי: כדי שלא יראו אותך! נודניק ארוך יללני וטפילי שכמוך, אתה...
(לפתע היא מזדקפת באימה ואוחזת באפה)
מה, מה אתה עושה? איייההה! איייההה! זה כואב!
(היא מתפתלת בכאב על המיטה ואוחזת באפה. התאורה מתעמעמת עד שרואים צלליות בלבד ומאחוריה מגיח באיטיות אף ענקי – שחקן בתלבושת דמוית אף – ומתיישב לידה.
אור עולה. היא קופצת בבהלה מהמיטה)
יוכי: (מגמגמת) מה... מי... מה זה?
(האף יורד בקלילות מהמיטה ומשתחוה)
האף: נו באמת, אחרי כל כך הרבה שנים ביחד, הייתי מצפה שתזחי אותי, יפתי.
יוכי: אתה... אתה...
האף: (משתחוה שוב) נעים מאוד להכיר.

יוכי: (מכסה את מרכז פניה באימה) אז מה עשית... אז מה יש לי כאן?
האף: אל תדאגי. אף על פי שלא מגיע לך, דאגתי לך, עשיתי פה כמה סידורים זמניים.
יוכי: (עדיין מסרבת להאמין) זה לא יכול להיות! אתה לא, בשום אופן לא...
האף: עכשיו אני נעלב. איך את לא מזהה אותי? אחרי כל השעות שלנו מול המראה? טוב, אולי זה מרוב כל המעיכות שלך, במשך שעות ככה וככה! (מועך את מרכז גופו בתנועות כלפי מעלה) וככה וככה! זה כואב! כאילו שזה משנה משהו לשפיץ שלי.
יוכי: מה אתה רוצה ממני?

האף: נו מה, אני רוצה מה שכל יהודי טוב רוצה. להישאר במקום שלו.
יוכי: גם במקום שלא רוצים אותו?
האף: במיוחד במקום שלא רוצים אותו.
(האף מתקרב אליה)

האף: (בקול פתייני) אבל מותק, שנינו יודעים שזה לא ככה במקרה שלך, כי את רוצה אותי, נכון, בובה? (מתקרב אליה עוד יותר) כמה שאת רוצה אותי...

יוכי: (נרתעת ממנו) אתה יודע שזה לא נכון!

האף: אז למה את נוגעת בי כל הזמן? את לא יכולה להוריד את הידיים שלך ממני.

יוכי: מי נוגע בך? דוחה שכמוך, אני נוגעת בי! בפנים שלי! מי בכלל חולם לגעת בך?

האף: נו די, די... את לא באמת חושבת ככה, (והוא מתחכך בה) את יודעת שלא תוכלי בלעדי... (מחכך אותה כנגד גופו, היא נרתעת והוא מתקרב אליה, מנסה להצמיד אותה אליו) יצור נרקסיסטי קטן שלי... מי מכיר אותך כמוני, מי יודע מה את אוהבת, את כל הדברים המלוכלכים והסודיים שאת אוהבת...

יוכי: די! די! (דוחפת אותו) אני לא רוצה... אני לא... (קולה נחלש)

האף: בטוחה שלא? בטוחה? כשאת אומרת לא למה את... (הם מתגפפים זמן קצר, ולא ברור אם בניגוד לרצונה או שהיא נענית לו)

יוכי: (הודפת אותו) תפסיק כבר! אם היה לי מצב רוח למשחקי מלים הייתי אומרת שתפסיק לדרחוף את האף.

האף: הופה! שנונה! לא שהייתי מצפה למשהו אחר מהבחורה שלי.

יוכי: אני לא הבחורה שלך!

האף: אז מה את מעדיפה? "הצמודה שלי"? זה גם בסדר מבחינתי.

יוכי: תגיד לי, מי אתה שתדבר אלי בכלל? מי אתה חוץ מאף ענק עם פה גדול? מי אתה שתגיד לי משהו? מה כבר עשית חוץ מלאמלל אותי כל החיים?

האף: לאמלל? אני עשיתי אותך מותק, אני עשיתי אותך, אני נותן לפרצוף הקטן והמשעמם שלך את הכוח והאישייות שלו, ממני את רוצה להיפטר? אלוהים, לא האמנתי שאת באמת הולכת לעשות את זה עד שהרגשתי את הידיים של הפיינשמקר הזה מתחילות לחטט בתוכי.

יוכי: אז כדאי שתאמין.

האף: אני המאמין הכי גדול, מותק, אבל מה כבר עשיתי?

יוכי: (מחקה אותו) "מה כבר עשיתי", אתה לא עושה כלום חוץ מלהיות גדול ובוולט ומכוער. כולם חושבים ככה, גם הוא... (קולה נחלש)

האף: (בקול ארסי) הוא? הפיגון הזה? הסתמי הזה? הכלומאי הזה? מה אכפת לי מה הוא חושב?

יוכי: לך באמת לא אכפת, אבל לי אכפת, ואני הולכת להיות יפה, אתה מבין?

האף: ואת חושבת שאם... אם אני אלך, זה יעשה אותך יפה?

יוכי: (ניגשת למראה) הנה בוא תראה, אני כבר נראית יותר יפה, בלעדיך.

האף: ויפה מבפנים?

יוכי: אל תתחיל עם זה, אין לי כוח לתיאוריות שלך עכשיו, אף מלה על פרויד, ברור?

האף: הו, פרויד. איזה אף גאה! זה היה ברנש מוצלח! ואת יודעת למה? כי הוא התייחס יפה לאף שלו, פינק אותנו, תיאוריות שלמות בנה עליו! לא התכחש אליו, לא כמוך פה, בטוחה שהולכת להיות מיס תבל, בשביל איזה כלומניק, להיות שטוחה ומשעממת, והכול על חשבון האמת, על חשבון האני האמיתי! על חשבוני, תמיד על חשבוני.

יוכי: אל תתחיל לשחק לי פה את הקורבן.

האף: מי שמדברת, זו את שלא מבינה איזה כוח יש לנו ביחד, איזה צוות אנחנו!

יוכי: מה פתאום צוות? אתה יודע להיות צוות? תמיד דחוף לך להתבלט, להכריז על עצמך בכל מקום, לסמן אותי! שכולם ידעו...

האף: ידעו מה?

יוכי: נו, אתה יודע.

האף: ידעו מה?

יוכי: תפסיק.

האף: אני רוצה לשמוע אותך אומרת את זה. (תופס אותה וגורר אותה אל מול המראה) קדימה, תסתכלי לי בעיניים ותגידי לי. ידעו מה?

יוכי: יהודי, אף יהודי גדול ומכוער שתקוע לי באמצע הפרצוף, בסדר?

האף: אני בסך הכול עוזר לאנשים להבין מי ומה את, וזו האמת! אני הופך את החיים שלך ליותר קלים, מצהיר בגאון על האמת! בגאווה! בלי צורך להתחבא ולפחד. את חושבת שאם תיפטרי ממני תהפכי את עצמך ליפה, אבל תאמיני לי שאין דבר יותר מכוער ממני שמנסה להפוך את עצמו למה שהוא לא!

יוכי: אבל למה אתה חייב להיות כל כך בולט? למה אתה חייב לצעוק כל כך בקול?

האף: כי אני יכול! זה למה.

יוכי: זו בדיוק הבעיה איתך, תמיד היתה. במה יש להיות כל כך גאה? למה אתה לא יכול להיות שקט ועדין ומנומס, עם נחיריים קטנים, במקום להצהיר על עצמך בקולי קולות?

האף: הופה! תראו מי עכשיו מדברת כמו גבלס קטנה.

יוכי: אתה שלא תעז לקרוא לי ככה!

האף: יודעת מה, את אפילו לא גבלס! את יהודונת קטנה ופחדנית, תקועה לה בגלות, חושבת שהגעת לארץ המובטחת, ממלכת הסכינים והפלסטיקה, השממה הזאת שמשיחה כל דבר, שהופכת את כולכם לדומים, שהופכת גם אותי אחרי אלפיים שנה למיותר! למכוער! אבל מי כאן המכוער, הא? מי?

יוכי: אתה המכוער! אתה זה שלא מבין שלא צריך לצעוק כל דבר, שיש דרכים אחרות לבטא את האלפיים שנה האלה שאתה מדבר עליהן, היהודים אולי אוהבים את האפים הגולים שלהם אבל היהודיות לא!

האף: (צועק) את כל כך מכוערת!

יוכי: סתום את הפה! תכף יבוא לפה הרופא עם כל הרעש שאתה עושה.

האף: עוד פעם להיות בשקט, עוד פעם להוריד את האף, לא לעשות רעש, הפריץ ישמע, ממה את פוחדת כל כך, אה? שיגלו את הפרצוף האמיתי שלך? שיריחו מי ומה את? (הוא מרחרח אותה) מה אני מריח פה?

יוכי: אני לא מריחה שום דבר.

האף: ברור, עכשיו את לא מסוגלת להריח שום דבר, אבל אני יכול...

(הוא מסתחרר סביבה ומרחרח בקול את כל גופה)

האף: אני מריח, אני מריח אותך... אני מריח את זה... מריח את זה ממך...

(הרחרחים הופכים לדחפיות והוא הודף אותה על גבי המיטה תוך שהוא ממשיך לרחרח באלימות)

האף: מממ... מה זה הריח הזה? דג מלוח? געפילטע פיש?

יוכי: (נאבקת בו) תעזוב אותי! תעזוב אותי כבר!

האף: (מחזיק אותה מתחתיו) את לא מבינה שאני לעולם לא אעזוב, גם אם תישאר לך באמצע הפרצוף רק פיסה קטנה של עור? חתיכת עורלה שתידבק לך לפרצוף? את לא מבינה?! איזה פרצוף יהיה לך בלעדי?

יוכי: (צורחת בשארית כוחותיה) יהיה לי אף אחר! קטן! עם נחיריים קטנים ו...!

האף: (מטלטל אותה בפראות) למה? כדי שלא תוכלי להריח את עצמך? שלא תוכלי לדעת כמה את מסריחה?

יוכי: הצילו! הצילו! שמישהו יבוא!

האף: זה לא יעזור לך, אף אחד לא יכול להפריד בינינו, לעולם! לעולם! נולדת איתי ותמותי איתי, אלפיים שנה לא הולכות ברגל, ואלף סכינים לא יצליחו לכבות אותי, את שומעת? (התאורה נעשית עמומה ובקצה החדר נראית צלליתו של הרופא כשבידו האחת סכין גדולה ובידו האחרת זוג מספרים אימתני. חושך)

תמונה 3

(אור עולה במרפאה. יוכי יושבת על המיטה. תחבושות על אפה. בידה מראה קטנה והיא מתבוננת בה בזמן שהרופא נכנס לחדר)

הרופא: מתרגשת?

יוכי: (קולה חלש ומשונה) כן, מאוד.

הרופא: ההחלמה שלך היתה קצת ממושכת, משום מה הניתוח היה מסובך מהרגיל, הייתי צריך להביא מומחה שיעזור לי. זה לקח לנו שעות.

יוכי: אבל אמרת שהכול בסדר!

הרופא: כן כן, לא להיבהל, אני לא יודע למה אמרתי את זה בכלל. אני לא מביין מה קורה לי היום, את מחלימה יפה. (הוא בוחן את התחבושות שעל אפה) אני רק רוצה להזהיר אותך שהאף החדש עוד לא קיבל את הצורה הסופית שלו, כך שאל תצפי ליותר מדי.

יוכי: זה בסדר, תאמין לי, כל דבר יהיה יותר טוב מהאף הקודם.

הרופא: טוב, אז אני רוצה שתשבי כאן.

(יוכי יורדת מהמיטה ומתיישבת בכיסא הטיפולים. היא בגבה אל הקהל. הרופא לוקח מנורה רבת עוצמה ומכוון אותה אל פניה. הוא מתחיל בהורדת התחבושות, וכל אותו הזמן יוכי אוזנת במראה בידה ומתבוננת בה. במהלך הסרת התחבושות, מתחילה להישמע מוזיקה. זוהי הנעימה היידישאית שהאף זמזם בהתחלה. החדר הולך ומחשיך והאור ממנורת הטיפולים הולך ומאדים. הסרת התחבושות הושלמה. הרופא קופא במקומו כאינו מאמין למראה עיניו)

קולו של האף: (נשמע מעוך ו"מצונן") כמה שאת יפההה! הכי יפההה! הא האאא!
יפהפייההה!

(יוכי פורצת בצרחה נואשת, איומה)

(חושך)